

ภาคผนวก A

สรุปการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เรื่อง
“แนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ จังหวัดระยอง”
ณ ห้องประชุม บริษัท East Water อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
วันที่ 19 ตุลาคม 2550 เวลา 9.30 – 12.00 น.

ผู้นำการสนทนากลุ่ม

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต

ดร. ชนัด เฟาพันธ์ดี

คุณรังสี เหลืองวารินกุล คณะทำงานอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม

กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะทำงานฯ ว่าเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งแผนอื่นๆ ที่กฎหมายบัญญัติให้สภาที่ปรึกษาฯ พิจารณาก่อนประกาศใช้ นอกจากนี้ สภาที่ปรึกษาฯ ยังมีบทบาทในการสะท้อนปัญหาสาธารณะและพิจารณาปัญหาเรื่องที่เหมาะสมควรเพื่อเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อจัดทำรายงานความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

คณะทำงานอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมเป็นหนึ่งในคณะทำงานฯ ประจำภายใต้สภาที่ปรึกษาฯ ซึ่งมีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะต่อสภาที่ปรึกษาฯ และคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมทั้งองค์กร เครือข่าย ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม การส่งเสริมกลไกตลาด ความสามารถและความเป็นธรรมในการแข่งขัน

คณะทำงานฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการน้ำในภาคอุตสาหกรรมของประเทศที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม จึงนำไปสู่การพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมเพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ และได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรมเพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปสงค์และอุปทานน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม แนวทางการสร้างความสมดุลของอุปสงค์และอุปทานน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม โครงการการจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนของพื้นที่อุตสาหกรรม ชุมชน และพื้นที่โดยรอบ พร้อมทั้งจัดหาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพและมี

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

ความยั่งยืน และนำเสนอข้อมูลที่ได้ไปประมวล สังเคราะห์ วิเคราะห์ และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อสภาที่ปรึกษาฯ และคณะรัฐมนตรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม

- รวบรวมข้อมูลด้านอุปสรรค ปัญหา และความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการน้ำของจังหวัดระยอง จากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน นักธุรกิจ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

เรียนเชิญท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดระยองกล่าวเปิดการสนทนากลุ่ม เรื่อง แนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรมของจังหวัดระยอง เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

กล่าวเปิดการสนทนากลุ่ม

นายสุนทร รัตนวราหะ รองผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

กล่าวสนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงานฯ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง และแสดงความยินดีที่เลือกศึกษาที่จังหวัดระยอง โดยสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับจังหวัดระยองและการจัดการน้ำภาคอุตสาหกรรมไว้หลายประการดังนี้

- ในช่วงปี พ.ศ. 2548 ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางน้ำ ซึ่งประชาชนในจังหวัดเห็นว่ามีสาเหตุจากภาคอุตสาหกรรม และเกิดการต่อต้านขึ้น
- ระยองมีศักยภาพในเรื่องน้ำสูง น้ำไม่ขาดแคลน มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 4 อ่าง และมีการขุดคลองใหญ่ มีเพียงปัญหาในด้านการจัดการน้ำว่าจะทำอย่างไรให้การจัดการน้ำเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ระยองมีจุดอ่อนทางด้านกฎหมายที่กำหนดให้การสร้างอ่างเก็บน้ำสำหรับภาคเกษตรกรรมเท่านั้น ทำให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการผันน้ำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรม
- บริษัท East Water ต่อก่อจากอ่างเก็บน้ำประแสร์ เข้าไปพักที่คลองใหญ่แล้วส่งไปยังอ่างเก็บน้ำดอกกราย และหนองปลาไหล และในขณะเดียวกันกรมชลประทานก็ได้ทำท่อชลประทานฝั่งขวา แต่ดำเนินการช้ากว่า เพราะต้องรองบประมาณจากรัฐบาล ซึ่งอีกเพียง 120 เมตรก็จะแล้วเสร็จ
- ระบบประปา มีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เนื่องด้วยขาดงบประมาณเพื่อยุยายกำลังการผลิต ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้
- มีการสรรหาภาคเอกชนมาร่วมลงทุนด้านการประปาโดยใช้เวลาสรรหาถึง 8 ปี ในที่สุดก็ได้บริษัทในเครือของ East Water ซึ่งก็คือ บริษัท Universal Utility มาร่วมลงทุน แต่ก็ยังมีปัญหาฟ้องร้องกันในศาลปกครองเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประมูล

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

- บริษัท Universal Utility สามารถดำเนินการตอบสนองความต้องการใช้น้ำของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม
- การลดมลภาวะต่างๆ ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการและหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแล
- มีข้อเสนอต่อที่สนทนากลุ่มให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการจัดการให้ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และการท่องเที่ยว สามารถพัฒนาไปพร้อมๆ กันได้ และให้ผู้ประกอบการเพิ่มธรรมาภิบาลในการประกอบการ โดยหากจะมีการลงทุนใหม่ขอให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต

กล่าวขอบคุณ และแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมกลุ่มว่า ต้องการรับฟังความคิดเห็นจากทั้ง 3 ภาคส่วนซึ่งได้แก่ ภาครัฐ ภาคผู้ประกอบการและภาคประชาชน

เชิญคุณรังสีกล่าวนำก่อนเข้าสู่การสนทนากลุ่ม Focus Group

คุณรังสี เหลืองวารินกุล คณะทำงานอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม

กล่าวนำ และเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้าง โดยเน้นในประเด็นเรื่อง

- แนวทางที่จะทำให้ทุกภาคส่วนได้ใช้น้ำอย่างมีความสมดุล
- วิธีการแก้ปัญหาของจังหวัดระยองเพื่อจะนำไปแก้ปัญหาในพื้นที่อื่นของประเทศ
- ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จัดการไปแล้วเกี่ยวกับเรื่องการจัดการน้ำ และสิ่งที่คิดว่าจะทำให้ต่อไป หรือสิ่งที่คิดว่าจะทำให้แต่ยังไม่สำเร็จ

ทั้งนี้เพื่อให้คณะวิจัยได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปสังเคราะห์และวิเคราะห์ เพื่อทำเป็นข้อเสนอแนะต่อสภาที่ปรึกษา และขอให้เสนอความรู้ที่รอบยอดและสามารถทำให้ปัญหาเรื่องน้ำในประเทศได้ได้รับการแก้ไขได้อย่างยั่งยืน ไม่ใช่เป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น

ดร. ชนัด เฟาพันธ์ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัยก็เพื่อที่จะศึกษาในเรื่องของการจัดการน้ำในประเด็นของอุปสงค์และอุปทานใน 3 คุณภาพ คือ เพื่อความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามทฤษฎีการจัดการน้ำแบบผสมผสาน

แนวทางที่จะใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาววันนี้แบ่งเป็น 3 ประเด็น

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

- สภาพปัญหาของการจัดการน้ำเชิงปริมาณและคุณภาพ และเรื่องอุปสงค์อุปทาน
- แนวทางการจัดการน้ำในปัจจุบัน ในเรื่องของโครงสร้าง และการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

- ข้อเสนอเรื่องมาตรการที่เร่งด่วนและจำเป็นเพื่อให้ภาครัฐได้รับทราบผ่านทางคณะวิจัย

โดยแยกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มออกเป็นกลุ่มอุปสงค์ ได้แก่ กลุ่มผู้ต้องการใช้น้ำ ส่วนกลุ่มอุปทาน คือ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดสรรน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการประปาฯ กรมชลประทาน สำนักงานทรัพยากร รวมทั้งบริษัท East Water

ขอทราบปัญหาในด้านแหล่งน้ำ คุณภาพน้ำ โดยเริ่มจากภาคผู้ใช้น้ำคือ ประชาชน

คุณเฉลิมพร กล่อมแก้ว เครือข่ายประชาชนคนระยอง

- มีวิกฤติน้ำในปี พ.ศ. 2548 เนื่องจากมีอุตสาหกรรมจำนวนมากอยู่ในจังหวัด
- มีความกังวลสำหรับปัญหาขาดแคลนน้ำในอนาคต เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม
- ยังมีความขัดแย้งกันเรื่องอ่างเก็บน้ำประแสร์ ระหว่างภาคประชาชนกับภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากชาวบ้านยังไม่ได้ใช้น้ำ แต่ทางภาคอุตสาหกรรมได้นำน้ำนั้นมาใช้ และที่อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหลก็เช่นกัน ทางภาคอุตสาหกรรมได้ต่อท่อไว้เพื่อเป้าหมายในการนำน้ำนั้นมาใช้ (แม้ว่าจะยังไม่มีการนำมาใช้ ณ เวลานี้)
- เสนอให้ภาคอุตสาหกรรมกลั่นน้ำทะเลมาใช้

ดร. ชนัด เผ่าพันธุ์ดี

ขอฟังข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง

คุณปิยะ ปิตุเตชะ นายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัดระยอง

- เป็นห่วงเรื่องการขาดแคลนน้ำในอนาคต เพราะการเจริญเติบโตทางภาคอุตสาหกรรม
- ปัญหาน้ำเสีย มุ่งประเด็นที่ร้านซื้อของเก่า ที่นำของเก่าไปทำความสะอาดไม่ถูกต้อง และได้นำปัญหานี้ไปปรึกษากับทางเทศบาลและอุตสาหกรรมจังหวัดแล้ว แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต

ขอฟังความคิดเห็นจากทางเทศบาล

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

คุณดลิต ธรรมศิริรัตน์ เทศบาลนครระยอง

- มีปัญหาเรื่องน้ำใช้ในจังหวัดระยอง เนื่องจากน้ำไม่ไหล แม้ว่าจะมีการจัดสรรน้ำให้แก่ประชาชน แต่การประปาไม่ได้เปิดเส้นท่อให้ ซึ่งคาดว่าจะมีสาเหตุมาจากการขาดการจัดการที่ดี ไม่ใช่เรื่องขาดแคลนทรัพยากร
- ระบบบำบัดน้ำของเทศบาลใช้งานไม่ได้ เนื่องจากปัญหาด้านการก่อสร้าง
- หากมีการปิดแม่น้ำระยองเพื่อผันน้ำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรม เกรงว่าจะทำให้ไม่มีน้ำหล่อเลี้ยงคลอง ทำให้ไม่สามารถเดินเรือได้ และเกิดปัญหาน้ำเสียตามมา

คุณวิรัตน์ ศิริสกลงาน รองประธานหอการค้าจังหวัดระยอง

- การที่มีการแบ่งแยกอย่างสิ้นเชิงระหว่างภาคประชาชนกับภาคอุตสาหกรรมในเรื่องของการจัดการน้ำ สืบเนื่องจากความผิดพลาดของรัฐบาล เพราะหลังจากที่มีโครงการ Eastern Seaboard รัฐบาลไม่ได้เอาใจใส่อีกเลย
- ในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมเจริญเติบโต แต่ไม่เกิดประโยชน์กับประชาชน ทั้งยังต้องรับผลกระทบต่างๆ ด้วย ดังนั้นต้องมีการจัดการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเจริญเติบโตนั้น
- รายได้จากการประปานั้นมีมาก แต่ไม่ได้นำรายได้นั้นมาปรับปรุงแก้ไขระบบประปา

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต

- เป็นเรื่องที่ดีที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของภาคประชาชน
- เห็นด้วยว่าไม่ควรแบ่งแยกภาคประชาชนกับภาคผู้ประกอบการ โดยภาครัฐเป็นตัวกลางที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการดังกล่าว
- ขอฟังความคิดเห็นของการประปา

คุณประวิทย์ บุญสุทธิ การประปา

- การประปาของจังหวัดได้มีการวางแผนระยะยาวไว้โดยการให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุน
- เนื่องจากมีการปรับปรุงระบบประปาย่อย จึงทำให้มีอุปสรรคในการจ่ายน้ำ แต่คาดว่าประมาณปลายเดือนธันวาคม 2550 นี้ จะมีน้ำให้ประชาชนใช้โดยสะดวกขึ้น

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

- ในปี พ.ศ. 2548 ที่ประสบปัญหามากเนื่องจากแหล่งน้ำ ต้องแบ่งให้อุปโภคบริโภค ทั้งภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร ทั้งการประปาไม่สามารถผลิตน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนได้ และไม่มีเงินมาลงทุนในการต่อท่อจ่ายน้ำ
- เสนอแนะให้ช่วยหาวิธีการว่าจะทำอย่างไรจึงจะบริหารจัดการน้ำให้ใช้ประโยชน์ได้ทุกภาคส่วน

คุณวิรัตน์ ศิริสกุลงาน รองประธานหอการค้าจังหวัดระยอง

- ทราบมาว่าการประปาสวนภูมิภาคมีนโยบายที่ต้องการขายโรงประปาจังหวัดระยอง และได้มีการประมูลครั้งแรกเมื่อ 8 ปีที่แล้ว แต่ก็มีปัญหาเกิดขึ้นอีกว่าสัญญาประมูลนั้นเป็นโมฆะ ทั้งการประปาสวนภูมิภาคก็ไม่ได้ส่งเงินเข้ามาซ่อมบำรุงด้วย
- วิกฤตน้ำปี พ.ศ. 2548 ไม่เกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำ แต่เป็นเพราะกำลังการผลิตของการประปาไม่พอ

ดร. ชนัด ฝ้าพันธ์ดี

- สรุปว่าแหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดระยองนั้นเพียงพอ แต่ขาดระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- ขอฟังความคิดเห็นจากชลประทาน

คุณเนตร อัจฉริยะพิทักษ์ กรมชลประทาน

- เนื่องจากแม่น้ำระยองเป็นแม่น้ำสายสั้น ในอดีตที่ผ่านมาจึงมีปัญหาวาเมื่อถึงฤดูฝนน้ำก็จะท่วม และในหน้าแล้งก็ไม่มีน้ำ ในปี พ.ศ. 2492 ชลประทานได้เริ่มเข้ามาก่อสร้างฝายบ้านค่ายเพื่อส่งน้ำให้พื้นที่ทางการเกษตร และได้ทำคลองระบายน้ำ 3 สาย เพื่อไม่ให้น้ำท่วมเมืองระยอง
- เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2517 – 2518 ได้มีการเริ่มก่อสร้างอ่างเก็บน้ำดอกกราย โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อสร้างคือ ส่งน้ำเพื่อการเกษตร และเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง
- ปี พ.ศ. 2527 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ดำเนินการสร้างอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหลเพื่อรองรับพื้นที่อุตสาหกรรม Eastern Seaboard
- ปัญหาเรื่องน้ำต้นทุนกับการขยายตัวทางด้านการใช้น้ำจะไม่ทันกัน จึงได้เริ่มสร้างอ่างเก็บน้ำประแสร์ และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่
- การจัดการพัฒนาแหล่งน้ำ มีการใช้น้ำฝนเป็นหลัก แต่เมื่อปี พ.ศ. 2547 ถึงปี พ.ศ. 2548 ปริมาณน้ำฝนน้อยจึงทำให้เกิดวิกฤตน้ำขึ้น

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

- การจัดการน้ำในจังหวัด มองจาก 2 ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำคลองใหญ่ และลุ่มน้ำประแสร์ โดยพยายามที่จะโยงทั้ง 2 ระบบเข้าหากัน แต่ไม่ได้โยงเพียงเพื่ออุตสาหกรรมเท่านั้น
- ท่อที่ East water ดูแลในตอนนี้เป็นท่อที่รัฐบาลได้วางไว้ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2520 เพื่อเชื่อมโยงระบบน้ำชลบุรีกับระยอง (เป็นการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ) ซึ่งก่อสร้างโดยกรมโยธาธิการ แต่ท่ออีก 120 เมตรที่ยังเชื่อมต่อไม่ได้ เป็นการเชื่อมโยงเพื่ออุตสาหกรรมส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการมองภาพรวมของจังหวัดระยอง
- การที่จะทำให้เกิดความมั่นคงในการใช้น้ำนั้น ชลประทานได้จัดทำแผนในการที่จะโยงน้ำจากระบบอื่นเข้ามา เช่นโยงจากประแสร์เข้ามา และในอนาคตก็พยายามที่จะโยงจากจันทบุรีเข้ามาเต็มที่ประแสร์ และในทางฝั่งตะวันตกก็พยายามที่จะเติมจากคลองชัยยานุชิต บางปะกง เข้ามาเต็มที่บางพระ เพื่อเป็นการลดการใช้น้ำจากระยอง
- กรมทรัพยากรน้ำ มีแผนที่จะดึงน้ำจากเขมร (สะตริงน้ำ) เข้ามาใช้
- ได้จัดสรรน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคเป็นอันดับแรก ต่อมาคือการเกษตร และอุตสาหกรรม

คุณสาโรจน์ พาณิชานนท์

การแย่งชิงน้ำในจังหวัดระยองเกิดขึ้นระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับภาคอุปโภคบริโภค ส่วนภาคเกษตรนั้นไม่ค่อยจะมีปัญหา เพราะน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ เว้นในปี พ.ศ. 2548 ที่เกิดวิกฤติน้ำขึ้นถูกต้องหรือไม่

คุณเนตร อัจริยะพิทักษ์ กรมชลประทาน

โดยธรรมชาติของภาคตะวันออก ฝนจะตกบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ในปี พ.ศ. 2548 ก็มีฝนตกค่อนข้างจะปกติ แต่ไม่ได้ตกบริเวณที่เป็นอ่างเก็บน้ำจึงทำให้ปริมาณน้ำในอ่างน้อย และพื้นที่การเกษตรของจังหวัดระยองจะอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล เลยไม่ทำให้เกิดปัญหาน้ำขาดแคลนในพื้นที่การเกษตร

คุณสาโรจน์ พาณิชานนท์

ปริมาณน้ำดีที่ใช้ใส่น้ำเสียที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำ มีผลกระทบต่อปริมาณน้ำที่ประชาชนและอุตสาหกรรมใช้หรือไม่อย่างไร

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

คุณเนตร อัจริยะพิทักษ์ กรมชลประทาน

มีการกักน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ (เช่น ไล่น้ำเสีย หรือน้ำเค็ม) ไว้ส่วนหนึ่งซึ่งมีประมาณ 4% หรือ 12 ล้านลูกบาศก์เมตร

ดร. ชนัด ฝ้าพันธ์ดี

ขอทราบข้อมูลในเรื่องปัญหาน้ำเสีย

คุณเฉลิมพร กล่อมแก้ว เครือข่ายประชาชนคนระยอง

น้ำเสียส่วนใหญ่มาจากแหล่งอุตสาหกรรม อีกส่วนหนึ่งมาจากชุมชน

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิทิต

ขอทราบความคิดเห็นจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คุณณรงค์ ไชแสง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง

- มีการเข้าไปตรวจสอบคุณภาพน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม และผลการตรวจสอบก็อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- มีการลักลอบปล่อยน้ำเสีย แต่อยู่ในเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด
- การใช้สารเคมีในการเกษตรซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ก่อให้เกิดภาวะน้ำเสีย
- น้ำเสียจากครัวเรือนถูกปล่อยลงสู่แม่น้ำระยอง
- มีแผนจะจัดโครงการรณรงค์เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียของครัวเรือน

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิทิต

อยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับน้ำเสียจากนิคมอุตสาหกรรม

คุณธีรวัฒน์ รุ่งเรืองศรี ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

- ในปี พ.ศ. 2548 ที่เกิดวิกฤติปัญหาเรื่องน้ำ ได้มีการจัดการประชุมผู้ประกอบการกว่า 100 ราย เพื่อหาทางแก้ปัญหาเรื่องน้ำ โดยสิ่งแรกที่ต้องทำคือลดการใช้น้ำ และได้จัดแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยเน้นหลัก 3 R คือ Reuse Reduce และ Recycle

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

- น้ำเสียในนิคมอุตสาหกรรมจะถูกปล่อยในจุดที่กำหนดซึ่งไม่เกิน 10 จุด และอยู่ภายใต้มาตรฐานที่กระทรวงกำหนด
- กรณีที่มีผู้ขนกากอุตสาหกรรมไปทิ้งในที่ชุมชนตอนนี้ได้มีการดำเนินคดีกับโรงงานที่ปล่อยกากอุตสาหกรรมนั้น และผู้ที่ขนส่งกากอุตสาหกรรมไปทิ้ง รวมทั้งเจ้าของที่ดินที่ยอมให้อากอุตสาหกรรมไปทิ้งด้วย
- ได้มีการวางแผนเกี่ยวกับการปล่อยน้ำทิ้งและต้องทำให้ได้ตามแผน
- กลุ่มอุตสาหกรรมต้องใช้หลักธรรมาภิบาลและควรต้องมีจริยธรรมด้วย

คุณสาโรจน์ พาณิชานนท์

ถามทางสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่า นอกเขตพื้นที่อุตสาหกรรมมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมก่อนที่จะปล่อยน้ำลงสู่แหล่งน้ำหรือไม่

คุณณรงค์ ไชแสง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง

ยังไม่มี

คุณดุสิต ธรรมศิริรัตน์ เทศบาลนครระยอง

- การบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนเป็นหน้าที่ของแต่ละท้องถิ่นที่ต้องดูแล
- ได้เคยมีการ Design ระบบบำบัดน้ำเสียรวมซึ่งครอบคลุมผังเมืองรวมของระยอง แต่ไม่สามารถใช้งานได้ เป็นปัญหาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงทรัพยากรฯ ได้พยายามจัดส่งหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นกรมควบคุมมลพิษ หรือองค์การจัดการน้ำเสีย เข้ามาเพื่อเจรจาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยล่าสุดองค์การจัดการน้ำเสีย ได้เสนอแนวทางให้อุดเส้นท่อที่มีปัญหาแล้ววางเส้นท่อใหม่ แต่ทางท้องถิ่น กล่าวว่าหากทำเช่นนั้นจะทำให้เกิดปัญหาต่อสภาพธุรกิจของจังหวัด
- เทศบาลได้เสนอให้วางเส้นท่อใหม่โดยวางเส้นท่อที่ท่อระบายน้ำที่จะลงสู่แหล่งน้ำ แล้วดึงจากตรงนั้นไปยังระบบบำบัด แต่ไม่เป็นไปตามนโยบายของรัฐ เพราะรัฐให้งบประมาณมาเพื่อปรับปรุงเส้นท่อเดิม

ดร. ชนัด เผ่าพันธุ์ดี

ขอทราบบทบาทของภาคเอกชนในเรื่องของการจัดการน้ำ

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

คุณสมศักดิ์ วงศ์พิพิธ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

• มีคณะกรรมการร่วมระหว่างสภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม และสมาคมธนาคารไทย
พยายามผลักดันการแก้ไขปัญหาน้ำของ Eastern Seaboard

- ช่วงเกิดวิกฤติน้ำทาง ปตท. ได้มีการนำเอาน้ำทะเลมากลั่นเป็นน้ำจืด
- มี 6 โครงการทั้งที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ และรองรับประมาณที่จะดำเนินการ เช่น
 - o โครงการผันน้ำจากอ่างประแสร์ไปคลองใหญ่ อยู่ในระหว่างดำเนินการ (ติดปัญหาเรื่องชุมชน)
 - o โครงการผันน้ำแม่น้ำบางปะกงเส้นที่ 2 มาเติมที่อ่างเก็บน้ำบางพระ ซึ่งได้ออกแบบเสร็จแล้วรองรับประมาณดำเนินการอยู่
 - o โครงการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำดอกกรายไปอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และการ Capacity ของอ่างเก็บน้ำดอกกราย อยู่ระหว่างการดำเนินการ
 - o โครงการสร้างอาคารบังคับน้ำในแม่น้ำระยอง ติดปัญหาเรื่องชุมชน
 - o โครงการผันน้ำจากคลองวัง ออกแบบเสร็จแล้ว

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต

อยากทราบข้อมูลจากทาง ปตท. ในเรื่องการนำน้ำทะเลมาใช้แทนน้ำจืดว่ามีปัญหาหรือไม่
อย่างไร และทางด้านค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไรบ้าง

คุณลักษณะปรีชา ครุฑขุนทด บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

- บริษัท ปตท. เคมีคอล ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของ ปตท. ได้นำน้ำทะเลมาใช้โดยระบบ Osmosis ซึ่งจะทำให้ลดการใช้น้ำดิบได้ถึงประมาณ 100,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี
- มีผลกระทบด้านราคา

คุณธีรวัฒน์ รุ่งเรืองศรี ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

- ในส่วนของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด มีโครงการตรวจเยี่ยมโรงงาน โดยมีเจ้าหน้าที่
ด้านสิ่งแวดล้อม และได้เชิญตัวแทนของชุมชนในพื้นที่เข้าไปด้วย โดยที่ตัวแทนสามารถซักถามข้อ
สงสัยต่างๆ ได้ และยังให้ทำการประเมินด้วย

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

- มีการตรวจน้ำก่อนที่จะเข้ามาที่นิคมฯ ว่ามีค่ามาตรฐานเท่าไร หลังจากนั้นก็จะตรวจว่าน้ำที่ออกจากนิคมฯ มีค่ามาตรฐานเท่าไร พบว่าหลังจากออกจากนิคมฯ แล้วค่ามาตรฐานของน้ำดีกว่า
- ในแผนไม่ว่าจะระยะสั้นระยะยาวมีหลักอยู่ว่า ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มากที่สุด และนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้
- ได้ปรับปรุงข้อมูลที่ทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย

คุณวิรัตน์ ศิริสกลงาน รองประธานหอการค้าจังหวัดระยอง

- ปัญหาน้ำเสียส่วนใหญ่อยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม เป็นโรงงานที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ
- การตรวจวัดเป็นการตรวจเป็นจุด ค่าที่ได้จึงไม่เกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด หากได้ทำการตรวจสภาพแวดล้อมรวมค่าที่ได้นั้นต้องเกินมาตรฐาน
- เสนอให้มีการกำหนดระยะห่างสำหรับพื้นที่ของแต่ละโรงงาน
- อยากให้การประปาต่อท่อตรงจากดอกรายเข้าสู่โรงประปาเพื่อนำน้ำจากแหล่งน้ำนั้นมาทำน้ำประปา ไม่ใช่ต่อท่อจากปลายแม่น้ำระยอง เพราะระยะทางที่น้ำไหลผ่านนั้นมีโรงงานซึ่งปล่อยน้ำเสียเป็นจำนวนมาก

รศ. ดร. สุมาสี วงษ์วิทิศ

อยากทราบคำตอบในเรื่องดังต่อไปนี้

- เรื่องท่อส่งน้ำตรงจากดอกรายเข้าสู่โรงประปา หน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดที่จะรับผิดชอบเรื่องนี้ และมีข้อคิดเห็นอย่างไร
- ขอความเห็นจากกรมโยธาธิการและผังเมือง เรื่องการกำหนดพื้นที่ของโรงงาน

คุณประเสริฐ เจริญพงศ์ กรมโยธาธิการและผังเมือง

- การผังเมืองได้กำหนดพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ดังนี้ คือ
 - พื้นที่สีเขียว สำหรับการเกษตร
 - พื้นที่สีเหลือง สำหรับหมู่บ้าน/ชุมชน
 - พื้นที่สีส้ม สำหรับพักอาศัย
 - พื้นที่สีม่วง สำหรับอุตสาหกรรม

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

- ทางภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยเพื่อประโยชน์ด้านต่างๆ แต่ทางประชาชนก็สามารถที่จะมีส่วนร่วมได้โดยแสดงความคิดเห็นว่าการกำหนดพื้นที่ดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- การที่ภาคอุตสาหกรรมรวมตัวกันอยู่และสามารถดูแล และบริหารจัดการเรื่องน้ำเสียได้ ก็จะไม่เกิดผลกระทบกับประชาชน และในส่วนของประชาชนเองก็ต้องดูแลจัดการเรื่องน้ำเสียของตน
- ในส่วนของผังเมืองรวม ไม่ว่าจะเป็น อบต. เขตเทศบาล หรือนคร ควรจะมีระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อจัดการก่อนที่จะปล่อยน้ำลงสู่ระบบนิเวศน์

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต

ขอฟังความคิดเห็นจาก East Water และการประปาในเรื่องที่คุณวิรัชได้เสนอคือ ในเรื่องท่อส่งน้ำตรงจากดอกกรายเข้าสู่โรงประปา ว่าเหมาะสมหรือไม่ และมีความเป็นไปได้หรือไม่อย่างไร

คุณเชิดชัย ปิตรีวัชรกุล ผู้อำนวยการฝ่ายโครงการพิเศษ บริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) (East water)

หากประปาจะทำท่อส่งน้ำไปรับน้ำไม่ว่าจากดอกกรายหรือหนองปลาไหลซึ่งมีระยะทางไกลไม่เป็นประเด็นสำคัญ แต่ประเด็นหลักอยู่ที่พื้นที่รับน้ำยังเป็นพื้นที่การเกษตรและพื้นที่อยู่อาศัย ดังนั้นโดยบูรณาการแล้ว ควรให้ทุกภาคส่วนลดการก่อให้เกิดมลพิษ ซึ่งหากมีการก่อให้เกิดมลพิษ ควรมีการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อให้เป็นตัวอย่าง

คุณประวิทย์ บุญสุทธิ การประปาจังหวัดระยอง

- ทางประปาได้ตรวจสอบคุณภาพน้ำ ซึ่งหากน้ำเสียก็จะไม่นำมาผลิตเป็นน้ำประปา
- มีโครงการที่จะวางท่อจากอ่างเก็บน้ำมา แต่ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ
- จะนำข้อเสนอแนะในส่วนนี้ไปให้ผู้บริหารชั้นสูงพิจารณา

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต

อยากทราบว่าเพราะเหตุใด East water จึงได้ถูกเพ่งเล็งจากประชาชนในพื้นที่

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

คุณเชิดชัย ปิติวัชรากุล ผู้อำนวยการฝ่ายโครงการพิเศษ บริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) (East water)

- บทบาทของ East Water คือ เป็นผู้ขนส่งระบบน้ำโดยท่อ โดยขอแหล่งน้ำจัดสรรจากกรมชลประทาน เป็นสัญญาขอใช้น้ำจากกรมชลประทาน มีการต่อสัญญาทุก 3 ปี
- หากในระหว่างปีมีปัญหาเรื่องน้ำ บริษัทก็อยู่ภายใต้จำกัดการใช้น้ำจากกรมชลประทาน
- โครงข่ายท่อส่งน้ำของบริษัทส่วนหนึ่งมาจากการเช่าจากกระทรวงการคลัง และอีกส่วนหนึ่งมาจากการลงทุนก่อสร้างของบริษัท
- ในช่วงเกิดวิกฤติขึ้น บริษัทก็ดำเนินการตามนโยบายของรัฐในเรื่องของโครงการต่างๆ เช่นโครงการแม่น้ำระยอง โครงการประแสร์ โครงการบางประกง เป็นต้น

คุณเฉลิมพร ก่อมแก้ว เครือข่ายประชาชนคนระยอง

- East water ชื้อน้ำจากชลประทาน 50 สตางค์ และขายไปในราคา 8 บาท
- ในปี พ.ศ. 2547 2548 และ 2549 East water ได้กำไรประมาณ 1 พันล้านบาท แล้วประชาชนชาวระยองได้ประโยชน์อย่างไร
- เห็นว่า East water ทำให้น้ำขาดแคลน
- เมื่อภาคประชาชนขาดน้ำทางรัฐไม่มีการดำเนินการใดๆ แต่หากภาคอุตสาหกรรมขาดน้ำนั้นมึงงบประมาณมาแก้ไขปัญหานั้น

คุณเชิดชัย ปิติวัชรากุล ผู้อำนวยการฝ่ายโครงการพิเศษ บริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) (East water)

- East water เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการน้ำ ซึ่งบริษัทได้เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐ
- รัฐมองเห็นว่าการส่งน้ำในท่อขนาดใหญ่เป็นต้นทุนที่เหมาะสมในการกระจายน้ำให้กับทุกภาคส่วน
- East water มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการประปาน้อย
- โครงสร้างราคา มีค่าน้ำดิบ ค่าลงทุน ค่าพลังงาน ค่าบริหารจัดการ ค่าเช่าและค่าภาษีต่างๆ จะเห็นได้ว่าค่าน้ำดิบเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการนำมาคำนวณค่าน้ำ
- กำไรของบริษัทสามารถตรวจสอบได้

โครงการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม
เพื่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ

คุณณรงค์ ไชแสง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง

- การประปาไม่ใช้ตัวแก้ปัญหาลหลักเรื่องน้ำกินน้ำใช้ของจังหวัดระยอง
- ประปาหมู่บ้านจะแก้ปัญหาในพื้นที่จริงๆ ได้

คุณรังสี เหลืองวารินกุล คณะทำงานอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม

- หากไม่เกิดวิกฤติปี พ.ศ. 2548 ก็จะไม่เกิดโอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องจัดการน้ำ
- การที่การนิคมอุตสาหกรรมเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าไปตรวจสอบเป็นสิ่งดี
- การตรวจสอบจำเป็นต้องทำกับการนิคมอุตสาหกรรมก่อนเพื่อให้มีระบบที่ดีก่อนขยาย

ออกสู่นอกการนิคมฯ

- ในต่างประเทศทุกภาคส่วนให้ความสนใจกับการจัดการว่าตนมีหน้าที่ต้องดูแลของที่ปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลอง
- มองในด้านการจัดการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพราะทุกภาคส่วนมีความสำคัญเท่ากัน
- ด้านผังเมือง อาจจัดให้มาบตาพุดเป็นเมืองพิเศษเพื่อให้มีการจัดการที่รวดเร็ว แต่ทุกอย่างขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของประชาชน
- เชื่อว่าเมื่อถึงตอนที่ขาดน้ำจริงๆ ประชาชนจะเป็นผู้ที่ได้น้ำก่อน

รศ. ดร. สุมาลี วงษ์วิทิต

สรุปปิดการสนทนากลุ่ม